

پرورش گوزن سانان

روشهای جدید پرورش گوزن نمود و بدین ترتیب این کشور بزودی مقام اول در دنیا را در این رابطه کسب کرد. در حال حاضر ۵۰۰۰۰۰ رأس از گوزن سانان بطور صنعتی پرورش داده میشوند که بیشتر به جهت تولید گوشت آنهاست نه بخاطر استفاده از پوست آنها. در انگلستان قانون، استفاده از پوست خردار حیوانات را بدلیل حفاظت از دامها ممنوع ساخته و بنابراین تولید کنندگان را از درآمدی که بدین طریق حاصل می شود محروم نموده، پرورش گوزن سانان از رونق کمتری برخوردار بوده است. در حال حاضر در این کشور ۳۰۰ گوزن داری وجود دارد که دارای ۱۵۰۰۰ گوزن ماده بوده و تمایل کلی بیشتر در جهت پرورش گله داشتی برای بازارهای داخلی است تا جهت صدور به خارج از کشور و در مرحله دوم تولید گوشت با کیفیت بالا جهت مصرف در مد نظر است. در ابتدا اساساً گوزن نر پرورش داده میشد. هرچند که تعداد قابل توجهی از این دامها هنوز در استرالیا و اروپا

گوشت و سرگرمی مردم در نظر گرفته شده ولی تعداد این دامها در طی قرون متمادی بطور فاحشی کاهش یافته و امروزه تنها چند پارک پرورش گوزن سانان باقی مانده است.

توسعه پرورش گوزن: اگرچه شواهدی وجود دارد که نشانگر پرورش گوزن در چین از ۲۰۰۰ سال قبل می باشد، ولی در کشورهای غربی تنها در سالهای اخیر (سال ۱۹۷۰) است که یک پرورشگاه تحقیقاتی برای گوزن در ایرلند ترتیب داده شده است. کمی بعد، اولین واحدهای تجاری پرورش گوزن در انگلستان در کنار این پرورشگاه تحقیقاتی ساخته شد. از آن تاریخ به بعد، پرورش گوزن سانان در زلاند نو با هدف اولیه افزایش شکار جهت صدور به آلمان شروع شد. تولید پوست گوزن برای بازارهای شرق که توأم با سودآوری زیادی بود سرعت بیشتری گرفت. درآمدهای قابل توجهی که بدین طریق بدست می آمد صنعت دامپروری زلاندنو را تحریک به توسعه سریع و ابداع

در اروپا، از حدود ۵۰۰۰۰ سال پیش، گوزن سانان یکی از منابع گوشت مصرفی انسانها را تشکیل می داده است. همچنین انسان در سالهای ۴۰۰۰۰ تا ۱۶۰۰۰ قبل از میلاد مسیح از گوزنی بنام Dama Dama استفاده کرده و سپس بین سالهای ۱۰۰۰۰ تا ۴۰۰۰ قبل از میلاد مسیح، یک گونه متداول گوزن بنام Cervus Elaphus احتمالاً گوشت مصرفی بسیاری از اروپائیان را فراهم می کرده است. این واقعیتها و شواهد دیگر ثابت می کنند که گوزن سانان نیمه اهلی بوده و توسط انسانهای اولیه در جایگاههایی نگهداری می شدند که نمونه های آن مثل گوزن گونه Rangifer Tarandus Tarandus امروزه بوسیله افرادی در کشورهای اسکانندیناوی و شمال شوروی و همچنین اسکیموهای آلاسکا نگهداری می گردند. در قرون وسطی، پارکهای پرورش گوزن سانان در سراسر کل اروپا بوجود آمده و این امر بخاطر تهیه

است، پرورش گوزن معمولی امروزه در حال نابودی است. گوزن برای پرورش دادن مناسب است نه تنها به این علت که این حیوان در دسته‌های بزرگ در ارتفاعات اسکانلند و زلاندنو یافت می‌شود بلکه به این علت که می‌توان آنها را در گله‌های بزرگی پرورش داد. آنها از علف بیش از برگ درختان استفاده کرده، تولید بیشتری در هکتار داشته و یک گوزن نر برای جفتگیری با بیش از ۴۵ گوزن کافی خواهد بود.

گوزن نر معمولی همچنین می‌تواند با بز کوهی امریکای شمالی یا Cervus Canadensis جفتگیری کرده و فرزندان با اندازه بزرگ را تولید نماید یا این گوزن با (گوزن پدر دیوید Elaphurus Davidianus) می‌تواند جفتگیری کرده و در فصل تولید مثل زودتر از گوزن معمولی زایمان نماید. بنابراین با آمیزش گوزن پدردیوید و گوزن معمولی می‌توان فرزندان از آنها بدست آورد که دارای همه مزایای گوزن معمولی هستند ولی زایمان را زودتر انجام داده و از این طریق بیشتر سود را از علف سبز می‌برند.

با این وجود، تجارب اخیر با گوزن‌های پدردیوید بسیار اغفال کننده بوده است. در واقع در اسکانلند و با شدت کمی در زلاندنو این دامها تلفاتی حدود ۱۰٪ را از بیماری تب نزله‌ای بدفرجام (MCF) که یک بیماری کشنده بسیار مسری است متحمل می‌شوند. برای پیش انداختن فصل تولید مثل گاوها متصل به ملاتونین ترجیح داده می‌شود. ملاتونین یک هورمون طبیعی است که در پاسخ به طولانی شدن روزها توسط مغز ترشح می‌شود. این هورمون در کنترل میل آمیزشی در نرها و تخمک‌گذاری در ماده‌ها نقش دارد.

ویژگیهای پرورشی: حال که در همه جای دنیا

پرورش موفقیت آمیز گاو، گاو میش، شتر، بز و گوسفند با برنامه‌ریزی وسیعی در علوم کشاورزی و دامپزشکی و همچنین در ابداع فرآورده‌های جدید دارویی انجام می‌شود، چرا پرورش نشخوارکننده دیگری لازم می‌آید؟ جواب ساده است: مردم می‌خواهند گوشت صید شده بخورند. میزان کم چربی در این گوشت‌ها، همچنین طعم مطلوب و ویژگیهای آن، آنها را برای عموم دلخواه گردانده و پرورش دهنده آنها امکان جلب رضایت مشتریان با قیمت معقولی را دارند. مقایسه بین گوسفندان، گاوها و گوزن‌ها تنها اختلاف ضعیفی را از نقطه نظر کارایی بیولوژیک جهانی در مصرف منابع مرتعی نشان میدهد.

در سن ۳ سالگی، گوزن‌ها می‌توانند ۱۹۰ کیلوگرم وزن داشته باشند در حالیکه گوزن‌های ماده حداقل در سن بلوغ (۱۶ ماهگی) ۷۰ کیلوگرم وزن خواهند داشت، سنی که آنها قادر خواهند بود از آن به بعد سالانه یکبار برای بیش از ۱۶ سال زایمان کنند. در گوزن‌داریها، نوزادان بین ۶ تا ۹ کیلوگرم وزن داشته و پس از تولد تا زمان از شیر گرفتن روزانه ۲۵۰ تا ۴۰۰ گرم افزایش وزن حاصل نموده و بعد از آن تا سن بلوغ ۵۰ تا ۲۷۰ گرم اضافه وزن پیدا می‌کنند. در شرایط مطلوب، پرورش دهندگان دنبال این هستند که حدود بیست گوزن نر و ماده ۸۰ کیلوگرمی که در ۱۸-۱۶ ماهگی کشتار خواهند شد نگهداری نمایند، سنی که گوزن‌های ماده آماده جفتگیری می‌شوند.

خطرات افزایش وقوع بیماری: پرورش

گوزن و توسعه آن خطرات بیماری، سوء اداره و سوء درمان را می‌تواند بدنبال داشته باشد. یک برنامه بهداشتی برای دامها که توسط دامداران و دامپزشکان بمرور اجرا گذاشته می‌شود لازم بوده و باید همه جنبه‌های نگهداری، تغذیه و طب پیشگیری منجمله واکسیناسیون بر علیه بیماریهای رایج نظیر کلاستریدیوم و درمان ضدکرمی برای حداقل رساندن تلفات ناشی از کرمهای روده‌ای و ریوی را پوشش دهد.

هرچند گوزن سانان پرورش یافته صنعتی ممکن است سالم باشند ولی عکس العمل آنها نسبت به عوامل خاص بیماریزا با گوسفند و گاو متفاوت است. از طرف دیگر، گوزن سانان براحتی دچار استرس می‌شوند و این امر زمینه بیماری را در آنها بیشتر میسر می‌کند. همچنین اختلالات خاص بهداشتی نیز با دیگر نشخوارکنندگان متفاوت است.

تراکم بیش از حد، تغییرات ناگهانی جوی و ضعف مدیریت می‌تواند، عامل یک اپیدمی مهلک بنام یرسینیوز شود. این بیماری م‌بوط به تورم حاد روده‌هاست که توسط یرسین پاراتوبرکلوزیس موجود می‌آید. تلفات با اصلاح مدیریت و استفاده از تتراسیکلین‌ها قابل کاهش هستند. همه گوزن سانان (بعضی‌ها بیشتر از انواع دیگری که نگارنده مشاهده کرده است) دارای استعداد زیادی نسبت به ابتلاء به تب نزله‌ای بدفرجام (MCF) هستند. این بیماری بوسیله هرپس ویروس گوسفندی ایجاد می‌شود. از آنجائیکه این بیماری خطرناک و مهلک است، باید از هرگونه تماس مستقیم یا غیر مستقیم بین گوزن سانان و گوسفندان احتراز شود.

استعداد زیاد گوسفندان نسبت به ابتلاء به عفونت‌های مایکو باکتریایی نیز مشکلات زیادی را ایجاد می‌نماید. مهمترین این بیماریها سل است که بوسیله مایکو باکتریوم اویس بوجود می‌آید. بیماری در مدت زمان اندکی در گله گسترش می‌یابد، حتی اگر علائم درمانگاهی آغازی ناچیز باشد. مقابله با این بیماری در گوزن سانان مشکل است چون تزریق بین جلدی واکسن سل، که برای کنترل این بیماری در گاوها بسیار مفید است، در گوزن سانان که پوست نازکی داشته و احتمالاً بعلت اختلاف در پاسخ ایمنی حساسیت خاصی نسبت به واکسن ندارد عملی نمی‌گردد. بنابراین تحقیقات بر روی اصلاح روشهای تشخیصی و بویژه جدا کردن لmfوسیت‌ها از خون تازه از طریق کشت، برای تعیین میزان ابتلاء میزبان به عفونت متمرکز شده است. تشخیص سل از طریق آلودگیهای مکرر بوسیله مایکو باکتریوم پارتوبرکلوزیس و مایکو باکتریوم آویوم که خود آنها نیز می‌توانند مسئله‌ساز باشند پیچیده‌تر می‌شود. علیرغم مشکلات اشاره شده و دیگر مسائل، پرورش گوزن سانان در کمتر از ۲۰ سال پیشرفت قابل ملاحظه‌ای داشته است. دامپزشکان باید به مراقبت و تشخیص سریع مشکلات سلامتی گوزن سانان ادامه داده و استراتژی‌های مبارزه با بیماریها را پی‌ریزی کرده و سلامتی آنها را تضمین و به پرورش دهندگان کمک کنند تا مشکلات موجود بر سر راه این شاخه جدید و مهیج از کشاورزی را بردارند. شرکت آنها در تحقیق و رسیدن به این اهداف

غیر قابل اجتناب خواهد بود.

البته ممکن است نکات مثبت دیگری نیز در این زمینه پیش آید ولی تبدیل غذایی بالا، رشد سریع و تولید گوشت بی چربی از طریق گوزن سانان برای کمک به توسعه صنعت و فراهم آوردن منبع غذایی با ارزش امر مهمی خواهد بود.

چکیده:

پرورش مدرن گوزن سانان از بیست سال پیش شروع شده و پسرعت در حال توسعه است. اگرچه این حیوانات عموماً دارای سلامت خوبی هستند، با اینحال نشان داده شده است که در مقایسه با گاو و گوسفند، در ابتلاء به عوامل بیماریزای خاص بنحو متفاوتی عکس العمل نشان میدهند. همچنین استعداد خاص آنها نسبت به ابتلاء به بیماریهایی نظیر یرسینیوز، تب نزله‌ای بدفرجام و سل، دامپزشکان را به مبارزه طلبی می‌خواند. بدین علت است که این افراد باید همراه با متخصصین کشاورزی، استراتژی‌های مدیریت و مبارزه بر علیه بیماریها را برای حفظ رفاه گوزن سانان و ایجاد زمینه برای بروز تواناییهای این صنعت پی‌ریزی نمایند. □

اولاد

در صفحه ۳ فصلنامه شماره ۱۰ فصلی دج شده که اشتباه بوده و بدین شکل اصلاح میشود.

$$\text{حداکثر محصول گیاه B در کشت تک‌بذری} + \text{حداکثر محصول گیاه A در کشت مخلوط} = \text{حداکثر محصول گیاه A در کشت مخلوط} + \text{حداکثر محصول گیاه B در کشت مخلوط}$$

LER =